

I Ur och Skur Vita Viddernas Barnskola
Jägaregatan 33
981 37 Kiruna

2005-01-21
1 (1)
Dnr 54-2004:1689

Genomförd inspektion av utbildningen vid den fristående förskoleklassen och grundskolan I Ur och Skur Vita Viddernas barnskola i Kiruna

Skolverket har till uppgift att utöva tillsyn över och granska kvaliteten i utbildningen vid fristående förskoleklasser och grundskolor. Inspektionen avser att kontrollera att de krav som ställs för godkännande och rätt till bidrag alltjämt uppfylls av skolan.

Skolverket har genomfört inspektion av utbildningen vid I Ur och Skur Vita Viddernas barnskola i Kiruna.

Skolverket bedömer att I Ur och Skur Vita Viddernas barnskola alltjämt uppfyller kraven för godkännande för den fristående förskoleklassen och grundskolan, I Ur och Skur Vita Viddernas Barnskola, har därmed fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Skolverket har dock i den bilagda rapporten uppmärksammat huvudmannen på områden där skolan ytterligare behöver utveckla sin verksamhet.

På Skolverkets vägnar

Clas-Uno Frykholm
Enhetschef

Sten Svanholm
Undervisningsråd

Bilaga
Rapport

Kopia till
Kiruna kommun
Enligt fastställd sändlista

Inspektion av utbildningen vid den fristående förskoleklassen och grundskolan I Ur och Skur Vita viddernas barnskola i Kiruna

1 Inledning

Utbildningen vid fristående grundskolor och förskoleklasser står enligt 2 b kap. 8 § och 9 kap. 11 § skollagen under tillsyn av Statens skolverk. Skolverket skall också enligt sin instruktion granska kvaliteten i skolväsendet. Med anledning av detta har Skolverket genomfört en inspektion av I Ur och Skur Vita viddernas barnskola i Kiruna.

Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 2001. Inspektionen har bestått av dokumentstudier samt ett besök vid skolan den 2 och 3 november 2004 utfört av undervisningsråden Sten Svanholm och Jonas Hedström. Vid besöket fördes samtal med företrädare för skolans styrelse, rektorn, lärare, elever och föräldrar. Dessutom granskades lokaler, utrustning och läromedel och ett antal lektioner följdes.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Kiruna kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet.

Inspektionen har inriktats på att kontrollera om skolans utbildning uppfyller kraven för godkännande och rätt till bidrag enligt 2b kap. 6 § andra stycket och 10a § skollagen samt 1 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor. Inspektionens uppgift är att klargöra om och hur väl en verksamhet fungerar i förhållande till bestämmelserna i skollagen och andra författningar. Den rättsliga regleringen framgår av bilaga 1.

Alla faktauppgifter i rapporten är, förutom då annat anges, hämtade ur den dokumentation som skolan har lämnat till Skolverket eller den information som lämnats av ledningen för skolan. Huvudmannen för I Ur och Skur Vita viddernas barnskola har givits möjlighet att lämna synpunkter på rapportens faktadel.

2 Allmänna förutsättningar för verksamheten

2.1 Skola

Skolan har godkännande som fristående förskoleklass och grundskola. Godkännandet för grundskolan avser årskurserna 1-3 och gäller från och med läsåret 2001/2002. Skolan har rätt till bidrag från och med läsåret 2001/2002.

Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94), samt de nationella kursplanerna. Skolan har utomhuspedagogik, upplevelsebaserad inlärning och friluftsliv som inriktning.

Skolan har 43 elever. Alla elever kommer från Kiruna kommun.

Eleverna är fördelade enligt följande:

Förskoleklass	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3
11	11	10	11

2.2 Huvudmannens rättskapacitet

Skolans huvudman är I Ur och Skur Vita Viddernas barnskola, ekonomisk förening, med organisationsnummer 769604-2964. Föreningen har sitt säte i Kiruna kommun och skall driva *I Ur och Skur Vita Viddernas barnskola* med förskoleklass och grundskola årskurserna 1-3. Styrelsen består av fem personer varav rektorn är ordförande. Personalen vid skolan utgör styrelsen för föreningen.

Styrelsen skall bestå av minst tre och högst sju ledamöter, varav en är ordförande. Föreningsstämman väljer ordförande och styrelseledamöter för ett år. Styrelsen konstituerar sig själv. Ordförande i styrelsen företräder huvudmannen.

Medlemskap i friluftsförbundet är frivilligt för de föräldrar som har barn på skolan.

2.3 Stabilitet

Ekonomi

Skolverket har tagit del av Vita Viddernas årsredovisning för år 2003. Årsredovisningen har ett positivt resultat. Anläggningstillgångarna avskrivs enligt en systematisk plan över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod. För närvarande är avskrivningstakten 20 procent per år.

Lokalerna ägs av det statliga fastighetsbolaget Vasallen. Föreningen har för närvarande ett femårigt hyreskontrakt. Hyresnivån är marknadsmässig.

Budget för läsåret 2004/05 visar på en beräknad omsättning på 3.328.158 kronor med ett underskott på 27 486 kr. Minusresultatet regleras med hjälp av tidigare plusresultat samt kortsiktiga placeringar.

Elevantal

Vid inspektionstillfället var 43 elever inskrivna i verksamheten. Elevunderlaget är stabilt. Kön till skolan uppgick till 169 elever.

2.4 Principer för intagning

Enligt tillståndet är skolan öppen för alla och anmälningsdatum gäller som urvalsgrund. Förtur ges till syskon samt barn från den egna förskoleklassen. Föreningen strävar efter en jämn gruppstorlek för de olika åldersgrupperna.

2.5 Skolhälsovård

Skolan har tillgång till kommunens skolhälsovård i samma omfattning som kommunens skolor. Skolsköterskan finns på skolan före lunch varje fredag. Skolsköterskan medverkar på föräldramöten och informerar om kost, motion och hälsa.

2.6 Registerkontroll

Lagen om registerkontroll tillämpas vid samtliga nyanställningar.

2.7 Avgiftsfri utbildning

Enligt rektorn, personal, elever och föräldrar är utbildningen vid skolan avgiftsfri.

Viss utrustningsnivå för eleverna förutsätts för att eleverna skall kunna delta i de utomhusaktiviteter som skolan genomför. Skolan har för närvarande fem par skridskor och fem hjälmar som eleverna kan låna. Skolan har ryggsäckar som lånas ut till barnen.

2.8 Bedömning

Skolverket bedömer att såväl elevtillströmning som huvudmannens ekonomiska situation uppfyller de krav på stabilitet som ställs på en fristående huvudman.

3 Utveckling och lärande respektive kunskaper och färdigheter

3.1 Skolans organisation och ledning

I Ur och Skur Vita Viddernas barnskola, ekonomisk förening, är huvudman för verksamheten. Styrelsen fastställer skolans budget. En av skolans lärare är också rektor för skolan och förskoleklassen.

Styrelsen har fördelat arbetsuppgifter och ansvarsområden inom sig. Den pedagogiska ledningen på skolan utförs till viss del av personalen gemensamt. Vid inspektionen framkom hos elever och föräldrar en viss otydlighet om rektorns ansvarsområden i förhållande till övrig personal. Veckan efter inspektionsbesöket skickade rektorn ett informationsbrev till föräldrarna i vilket rektors och övrig personals ansvarsområden klargjordes.

3.2 Lärarkompetens

Vid skolan finns 4 stycken utbildade 1-7 lärare samt en utbildad förskollärare. En av 1-7 lärarna är tillika rektor för skolan.

3.3 Lokaler och utrustning

Skolan ligger i Jägarskolans före detta lokaler. Lokalerna är ljusa och lämpade för den verksamhet som bedrivs. Lokalerna är anpassade för elever med funktionshinder. Klassrummen är belägna i gatuplanet. Elevdatorer saknas i klassrummen. De datorer som skolan äger förvaras i en källarlokal. Eleverna har tillgång till läromedel lämpade för verksamheten.

3.4 Undervisningens innehåll och arbetsformer

Skolan har en tydlig planering för undervisningen både kort och långsiktigt. Skolan uppvisar god flexibilitet och anpassning till elevernas behov.

Förskoleklassen samverkar på ett naturligt sätt med skolan i den dagliga verksamheten. Förskoleklassens arbete innehåller både lek och skolförberedande aktiviteter. Skolans utemiljö är väl lämpad för lek och rörelse.

Eleverna är indelade i årskursvisa klasser. Undervisning genomförs till viss del i åldersintegrerade grupper.

Skolan har utomhuspedagogik, upplevelsebaserad inläring och friluftsliv som inriktning. Lämpliga delar av undervisningen genomförs utomhus om vädret så tillåter. Skolan har utarbetat egna kursplaner i olika ämnen med utgångspunkt från de nationella kursplanerna.

Arbetsätten vid skolan stimulerar elevernas lust att lära samt ger möjlighet till självständigt arbete och arbete i grupp. Skolan arbetar både temainriktat med ämnesövergripande undervisning och med traditionell undervisning i olika ämnen.

Eleverna i årskurserna 1 och 2 använder inte datorer i sitt arbete. I årskurs tre tar eleverna datorkörkort. Målet med datorkörkortet är att eleverna skall lära sig använda datorn som ett skrivverktyg.

Skolan genomför modersmålsundervisning i samiska, finska och tornedalsfinska. Samverkan sker med kommunala skolor. De elever som har rätt till modersmålsundervisning deltar i undervisningen.

Skolan arbetar medvetet med hälsofrågor och ger eleverna förutsättningar att dagligen bedriva fysiska aktiviteter.

3.5 Skolans resultat och betygssättning

Skolan dokumenterar elevernas kunskapsutveckling på ett tydligt sätt. Dokumentationen visar på en god kunskapsutveckling hos eleverna. Resultaten framgår delvis av kvalitetsredovisningen.

Inspektionen visar att eleverna är trygga och trivs i sin skolmiljö. Skolans egna utvärderingar samt inspektörernas observationer och intervjuer bekräftar detta. Kränkningar är ytterst sällan förekommande.

3.6 Bedömning

Rektorn har den utbildning och pedagogiska erfarenhet som krävs för att leda skolan. Samtliga lärare har utbildning för den undervisning de bedriver. Undervisningen håller god kvalitet. Den är flexibel och stimulerande samt utgår från barnens kunskaper och behov.

Målet med datorkörkortet är avgränsat till att eleverna skall klara att använda datorn som skrivverktyg. Skolverket vill påpeka att ytterligare mål för datorkörkortet och användandet av datorer i undervisningen bör tillföras verksamheten.

Skolverket bedömer att utbildningen stimulerar utveckling och lärande samt ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som förskoleklassen och grundskolan skall förmedla.

4 Allmänna mål och värdegrund

4.1 Skolans mål och värdegrund

Skolan följer Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94). Skolan har upprättat en egen skolplan som närmare beskriver skolans mål och hur skolan arbetar för att nå målen. Skolan följer i huvudsak den kommunala timplanen men har också till vissa delar utökat undervisningstiden

4.2 Skolans arbete mot kränkande behandling och för jämställdhet

Skolan har ett handlingsprogram mot mobbning som beskriver skolans förebyggande arbete och hur skolan arbetar om mobbning förekommer. Programmet beskriver inte situationer där vuxna kränker barn. Vidare definieras inte begreppet kränkande behandling i programmet.

Inspektionen visar på en tydlighet och medvetenhet hos personalen i arbetet mot kränkande behandling. Skolan arbetar förebyggande och agerar snabbt och tydligt vid olika incidenter och konflikter.

4.3 Elevernas ansvar och inflytande

Eleverna tränas dagligen att ta ansvar för exempelvis sina egna kläder och sin utrustning. Eleverna deltar i dagliga sysslor på skolan i samband med luncherna.

Klassråd genomförs regelbundet. Vidare genomförs stormöten där alla på skolan deltar och skolgemensamma frågor behandlas.

I undervisningen får eleverna vara med och formulera frågor som de vill få besvarade inom aktuellt arbetsområde. Inför ett tema planerar personalen undervisningen utifrån elevernas nuvarande kunskaper och frågor.

4.4 Allsidighet och saklighet i undervisningen

Inspektionen visar inget som tyder på att skolans undervisning inte uppfyller kraven om saklighet och allsidighet.

4.5 Elever i behov av särskilt stöd

Skolan har en tydlig arbetsgång för att identifiera elever i behov av stöd. Skolan för läsutvecklingsschema för varje elev och använder diagnostiska prov i svenska och matematik.

Huvuddelen av det stödbehov eleverna har hanteras inom klassen. Klasserna är små vilket ger lärarna möjlighet att individanpassa stödet inom den ordinarie undervisningen. Skolan har också tillgång till kommunens centrala stödteam. Teamet kontaktas om personalen behöver hjälp med kartläggning av en enskild elevs behov av stödinsatser. Stödteamets talpedagog besöker skolan regelbundet och ger elever enskilt stöd.

Skolan har dokumentation avseende elevernas behov och de stödinsatser som ges. Någon enhetlig struktur för åtgärdsprogram fanns inte vid inspektionstillfället men har under inspektionens gång utarbetats och redovisats för Skolverket.

4.6 Skolans kontakt med hem, samhälle och arbetsliv

Skolan informerar föräldrar om den fortlöpande verksamheten genom exempelvis veckobrev och föräldramöten. Såväl föräldrar som personal anser att samverkan med hemmen fungerar mycket väl. I samband med skoldagens början och slut träffas ofta personal och föräldrar över en kopp kaffe. De har då möjlighet att utbyta information.

Utvecklingssamtal genomförs varje termin. Ett gemensamt underlag för utvecklingssamtal finns vid skolan som behandlar såväl elevens kunskapsutveckling som elevens sociala utveckling. Föräldrarna är mycket nöjda med den information som ges vid utvecklingssamtalen.

Skolan deltar i olika kommunarrangemang som exempelvis kommunmästerskap i skidor och teaterföreställningar.

4.7 Bedömning

Personalen bedriver ett tydligt och medvetet i arbete mot kränkande behandling och agerar snabbt vid incidenter och konflikter. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att det även omfattar situationer mellan vuxna och barn. Begreppet kränkning bör definieras i programmet.

Skolan arbetar systematiskt med att träna eleverna att ta ansvar för sig själva och att påverka innehållet inom olika arbetsområden.

Stödet till elever i behov av särskilt stöd är väl fungerande och samarbetet med Kiruna kommuns centrala stödteam tillför skolan kompetens.

Inspektörerna delar föräldrarnas och personalens bedömning att samarbetet mellan hem och skola fungerar väl.

Skolverket bedömer att verksamheten uppfyller författningarnas krav att utbildningen skall motsvara grundskolans allmänna mål och värdegrund.

5 Skolans kvalitetsarbete

5.1 Skolans arbete med kvalitetsfrågor

Skolan har utarbetade rutiner för utvärderingar och förbättringsarbete. Skolan genomför omfattande terminsvisa utvärderingar. Det finns en tydlig skolplan som är utvärderingsbar. Skolplanen revideras för närvarande.

5.2 Skolans kvalitetsredovisning

Skolan utarbetar årligen en kvalitetsredovisning. Redovisningen innehåller en bedömning av hur skolan lyckas med såväl värdegrundsmål som kunskapsmål. Åtgärder för förbättringsinsatser beskrivs i redovisningen.

Redovisningen har förankrats hos föräldrarna.

5.3 Bedömning

Skolan har ett systematiskt och medvetet kvalitetsarbete i vilket också föräldrarna är delaktiga. Skolverket bedömer att såväl skolans kvalitetsarbete som skolan kvalitetsredovisning lever upp till författningarnas krav.

Rättslig reglering

Utbildningen i **fristående förskoleklasser** regleras i 2 b kap. skollagen. I 7 § anges vad som krävs för godkännande:

Utbildningen ”*skall godkännas, om*

1. *den stimulerar varje barns utveckling och lärande och kan ligga till grund för fortsatt skolgång, och*
2. *den även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.”*

Utbildningen skall godkännas om villkoren enligt ovan är uppfyllda, och om:

”...

1. *skolan står öppen för alla barn som har rätt till utbildning inom förskoleklassen, med undantag för sådana barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den fristående skolan,*
2. *skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och*
3. *skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen och om antagningen till och ledningen av sådan utbildning.”*

Utbildningen vid **fristående grundskolor** regleras i 9 kap. skollagen. I 2 § anges vad som krävs för godkännande:

”En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan (...) skall förmedla, skall godkännas, om

1. *skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,*
2. *huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,*
3. *skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,*
4. *skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,*
5. (...)
6. *skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och*

7. *skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor. En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.*

Regeringen föreskriver sådana ytterligare villkor som omnämns i lagen ovan i förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Enligt 1 kap. 2 a § skollagen skall skolan på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Vidare finns en hänvisning till bestämmelserna i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om skyldigheten att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd.

Enligt 9 kap. 7 § skollagen skall utbildningen vid fristående grundskolor vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen skall huvudmannen för en fristående skola anmäla till hemkommun om en skolpliktig elev är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak.

Enligt 9 kap. 16 b § skollagen gäller bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ skollagen om behörighet och anställningsvillkor även för fristående grundskolor och särskolor.

Enligt 14 kap. 7 a § skollagen skall skolan för elever i sådana fristående skolor som avses i 9 kap. erbjuda skolhälsovård som motsvarar den som ges inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet.

Huvudmannen skall iakttä sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

En fristående skola skall dessutom årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Utbildningen vid **fristående särskolor** regleras i 9 kap. skollagen. I 2 § anges vad som krävs för godkännande:

”En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan (...) skall förmedla, skall godkännas, om

1. *skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,*
2. *huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,*
3. *skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,*
4. *skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,*

5. *skolan, om den motsvarar särskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs,*
6. *skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och*
7. *skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor. En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.”*

Regeringen föreskriver sådana ytterligare villkor som omnämns i lagen ovan i förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Enligt 1 kap. 2 a § skollagen skall skolan på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Vidare finns en hänvisning till bestämmelserna i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om skyldigheten att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen skall huvudmannen för en fristående skola anmäla till hemkommun om en skolpliktig elev är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak.

Enligt 9 kap. 3 § skollagen får ett barn fullgöra sin skolplikt i en fristående skola som motsvarar särskolan endast om styrelsen för särskolan i barnets hemkommun har bedömt att barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapsmål därför att det är utvecklingsstört.

Enligt 2 § lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång skall elever inte tas emot i särskolan om vårdnadshavaren inte lämnar sitt medgivande.

Enligt 9 kap. 7 § skollagen skall utbildningen vid fristående särskolor vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser.

Enligt 9 kap. 16 b § skollagen gäller bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ skollagen om behörighet och anställningsvillkor även för fristående grundskolor och särskolor.

Enligt 14 kap. 7 a § skollagen skall skolan för elever i sådana fristående skolor som avses i 9 kap. erbjuda skolhälsovård som motsvarar den som ges inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet.

Huvudmannen skall iaktta sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

En fristående skola skall dessutom årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.